

Végül a szerző röviden megemlékezik azokról a már folyamatban levő és tervbe vett állami akciókról, amelyeknek célja az új kisbirtokosok gazdálkodásának eredményessé tétele. Ezeknek az intézkedéseknek körültekintő és gyors keresztülvitele mindenestre csökkenteni fogja a gazdálkodás eredményességében most még eléggé mutakozó visszaesést.

S. I.

Ferdinand Tönnies: Der Selbstmord in Schleswig-Holstein.

Veröffentlichungen der Schleswig-Holsteinischen Universitäts-gesellschaft. Nr. 9. Schriften der Baltischen Kommission zu Kiel. Band VII. Breslau, 1927. 71 oldal.

Tönnies Ferdinánd professzor szűkebb hazája, Schleswig-Holstein morálstatistikai tanulmányozása során az öngyilkosságok alakulásának kérdésével is behatóan foglalkozott és egy mostanában megjelent tartalmas közleményt szentelt a begyűjtött adatok, nyert tanulságok ismertetésének. Tanulmánya bevezető összeállításában Tönnies 1818-ig megy vissza. E legrégebbi időszakban a rendelkezésre álló, de a mainál jóval hiányosabb statisztikai adatok szerint százezer főre évente kb. 7 öngyilkosság esett. A későbbi évtizedek öngyilkossági statisztikája már pontosabb és teljesebb s az öngyilkosságok számának emelkedése, valamint némely ma is megfigyelhető demográfiai sajátossága Tönniesnek a század derekáról publikált részletes adataiból már kiviláglik. A negyvenes években az öngyilkosságok arányszáma (százezer lakosra) évente kb. 15, az 1876—1910. években pedig átlag mintegy 30 volt. 1895-ig elég erősmértékű emelkedést mutatnak az adatok, majd 1896-tól 1905-ig némi enyhülés köszöntött be, míg a rákövetkező öt évben az öngyilkossági arány megromlása újból mutakozott. A háborús peri-

dusban azután a férfínépesség körében az öngyilkosságok gyakorisága megcsappant, viszont a nők valamivel tovább emelkedett. A két nem öngyilkossági arányszáma a háború után ismét magasra emelkedett és kb. az 1908. évi arányszám (százezer lakosra 34) szintjén állapodott meg.

Tönnies adatai szerint Schleswig-Holstein Poroszország tartományai és Németország egyéb területeirészei közül aránylag magas öngyilkossági számával s a női nem nagyobbfokú részesedésével tűnik ki. Érdekes, hogy az öngyilkos nők aránya a férfiakéhoz viszonyítva az 1876. utáni három és fél évtized alatt észlelt határozott emelkedés ellenére (100 öngyilkos férfire 1876—1880-ban 26·9, 1906—1910-ben pedig 31·4 nő jutott) a háború előtti években is csak kevéssel tért el a negyvenes és ötvenes években feljegyzett arányszámtól (29·6). Ügyszintén már a múlt század közepi számokból kiolvasható a város és vidék között utóbbi javára mutakozó különbözőség, amelyben azonban a női nem alig részesedik, minthogy az öngyilkos nők aránya a vidéken csaknem ugyanannyi, mint a városokban.

Schleswig-Holstein egy részének Dániához csatolása a szerző munkájának háború utáni adatokkal való kiegészítését nagyon megnehezítette. Mégis Tönnies — amennyiben módjában állott — a Németországtól elszakadt területrészeiről is hoz újabb statisztikai anyagot, végül pedig egyszerű korrelációs-módszere segítségével veti egybe a tartomány öngyilkossági statisztikáját egyéb népese- dési, társadalmi és gazdasági jelenségekkel. Munkáját, mely a főbb adatokat igen részletes közigazgatási tagozódásban is bemutatja, maga sem tartja befejezett egésznek, hanem a kutatómunka során felmerült néhány újabb szempontból még kiegészíteni óhajta.

Th. L. dr.

A m. kir. közp. statisztikai hivatal könyvtárába érkezett munkák.

Ouvrages arrivés à la bibliothèque de l'Office central royal hongrois de statistique.

Nemzetközi vonatkozású művek és elméleti munkák. (*Publications d'intérêt international et de théorie générale.*) — *Aperçu de la démographie des divers pays du monde*, 1927. I. Etat de la population II. Mouvement de la population. Office permanent de l'Institut intern. de statistique. La Haye.

Statistische Zusammenstellungen über Aluminium, Blei, Kupfer, Nickel, Quecksilber, Silber, Zink und Zinn. 28. Jg. 1920/1926. Metallbank und Metallurgische Gesellschaft. Frankfurt a/M.

Comité mixte pour la répression du faux monnayage. Rapport et projet de convention. Société des Nations. Genève. 1927.

Conférence internationale pour l'abolition des prohibitions et restrictions à l'importation et à l'exportation. (17 octobre au 8 novembre 1927.) Société des Nations. Genève. 1927.

Die Wanderungsbewegungen, 1920—1924. Internationales Arbeitsamt. Genf. 1926. (Studien und Berichte. O/2.)

Das Recht der beruflichen Vereinigung. Band I. Rechtsvergleichende Untersuchung. Genf. 1927. (Studien und Berichte. A/28.)

Krebs, Norbert: *Die Entwicklung der Geographie in den letzten fünfzehn Jahren*. Frankfurt a/M. 1927. (Frankfurter Geographische Hefte. 1.)

Vinci, Felice: *Previsioni demografiche*. Isti-